

Степанюк Анатолій Хомич,

професор, доктор юридичних наук, професор кафедри права гуманітарно-правового факультету Національного аерокосмічного університету імені М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0877-6319>

Лукашевич Сергій Юрійович,

доцент, кандидат юридичних наук, доцент кафедри права гуманітарно-правового факультету Національного аерокосмічного університету імені М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8386-6237>

DOI: <https://doi.org/10.32620/pls.2024.4.05>

ЗМІСТОВНЕ НАПОВНЕННЯ ПРАВОЗАСТОСОВНОЇ І ПРАВООХОРОННОЇ ФУНКЦІЙ ОРГАНІВ ТА УСТАНОВ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ

***Анотація.** У статті показано, що чинне законодавство дає підстави відносити органи та установи виконання покарань до правоохоронних органів. Діяльність органів і установ виконання покарань, які організаційно входять в структуру Державної кримінально-виконавчої служби, розглядається як правоохоронна діяльність, оскільки організаційні структури і посадові особи цих органів виконують правозастосовну і правоохоронну функції. Правоохоронна і правозастосовна функції органів та установ виконання покарань реалізуються у сфері виконання покарань. Зрозуміти змістовне наповнення цих функцій можливо шляхом з'ясування напрямків і основних завдань органів та установ виконання покарань які визначені у законах і підзаконних нормативно-правових актах, що регулюють їх діяльність.*

***Ключові слова:** органи і установи виконання покарань, правоохоронна діяльність, правоохоронна функція, напрями і основні завдання органів та установ виконання покарань, кримінально-виконавча діяльність.*

Постановка проблеми. Законодавство України відносить органи і установи виконання покарань до правоохоронних органів через те, що вони виконують правозастосовну і правоохоронну функції. Загальновідомо, що правозастосовна діяльність – це діяльність державних органів, посадових осіб, які у межах своєї компетенції діють для виконання законів і підзаконних нормативно-правових актів, шляхом прийняття правозастосовних актів. Правоохоронна діяльність здійснюється в межах правозастосовної. Щоб з'ясувати зміст правоохоронної функції органів і установ виконання покарань, необхідно звернутись до висвітлення провідних напрямів і основних завдань цих органів, які стратегічно зумовлені їх головним завданням – виконанням покарань. Виконання покарань здійснюється у такому провідному напрямі діяльності органів та установ виконання покарань, як кримінально-виконавча діяльність, яка є різновидом правоохоронної діяльності. Правоохоронна функція органів та установ виконання покарань є напрямком діяльності держави у сфері виконання покарань, який відображає сутність цієї діяльності.

Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Дослідженням правоохоронної функції державних органів

займалися Авер'янов В.Б., Бабаєв В.К., Бандурка О.М., Безпалова О.І., Белов Д.М., Белова М.В., Братель С.Г., Волоско В.В., Волуйко О., Глосніченко І.П., Дручек О., Дубинський І.Ю., Дудченко О.Ю., Загуменна Ю.О., Коломієць Ю.М., Колпаков В.К., Комаров С.А., Комзюк А.Т., Крижна В.В., Кузнецов І.А., Лукашевич В.Г., Мельник М.І., Московець В.І., Негодченко О.В., Оксамитний В.В., Осадчий В.І., Осауленко А.О., Островський С.О., Рабінович П.М., Савицька Н.А., Сажнев І.В., Скакун О.Ф., Соколенко О.Л., Тищенко М.М., Хавронюк М.І., Хропанюк В.Н., Шай Р.Я. Шкарупа В.К. та інші. Безумовно, значна кількість наукових напрацювань, предметом яких є правоохоронна функція, здійснених фахівцями у різних галузях права, дозволяють визначитися зі значенням і місцем даної функції серед інших функцій держави. Разом із тим, на нашу думку, з'ясуванню проблем змістовного наповнення правоохоронної функції саме у діяльності органів та установ виконання покарань приділяється ще недостатньо уваги.

Метою статті є виявлення в нормативно-правових актах, які регулюють діяльність органів та установ виконання покарань, ключової, важливої і об'єктивної інформації, що містить найбільш цінні відомості стосовно правоохоронної функції,

яку здійснюють органи і установи виконання покарань. Характеристика правоохоронної функції у діяльності органів та установ виконання покарань, як видається, неможлива без з'ясування категоріального апарату, що міститься у нормативно-правових приписах у сфері виконання покарань і який відображає якісні особливості правоохоронної функції у сфері виконання покарань. На наш погляд, це завдання можливо вирішити шляхом звертання до нормативно-правових актів, які регулюють діяльність органів та установ виконання покарань. Засобом досягнення означеної мети є викладення сукупності витягів з першоджерел, у яких визначаються головні напрями, основні завдання та функції органів та установ виконання покарань, тобто здійснений дайджест. У результаті на засадах аналітико-синтетичного опрацювання нормативно-правових актів у сфері виконання покарань має бути отриманий інформаційний продукт, у якому відображено коло діяльності органів та установ виконання покарань, показано змістовне наповнення правозастосовної і правоохоронної функції, які вони реалізують.

Викладення основного матеріалу. У пункті 14 статті 92 Конституції України йдеться про те, що виключно законами України визначається діяльність органів і установ виконання покарань. Згідно з усталеними поглядами у вітчизняному правознавстві діяльність органів і установ виконання покарань є одним із видів юридичної діяльності, а саме правоохоронної діяльності. Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» чітко вказує на те, що органи і установи виконання покарань є правоохоронними органами, тобто органами, які здійснюють правозастосовні або правоохоронні функції [1]. У свою чергу у ст. 6 Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» сказано, що Державна кримінально-виконавча служба України здійснює правозастосовні і правоохоронні функції [2].

Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» відносить до правоохоронних органів органи і установи виконання покарань, слідчі ізолятори через те, що вони виконують правозастосовні або правоохоронні функції, а саме тому, що їх працівники беруть безпосередню участь у виконанні вироків, рішень, ухвал і постанов судів, постанов органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, та прокурорів [1].

Закон «Про державну кримінально-виконавчу службу України» дає більш широке уявлення про те, хто здійснює правозастосовні або правоохоронні функції в даній Службі і це такі її структурні підрозділи, як центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань, його територіальні органи управління, кримінально-виконавчі інспекції (яких із 2017 року немає – А.С.), установи виконання покарань, слідчі ізолятори, воєнізовані формування, навчальні заклади, заклади охорони здоров'я, підприємства установ виконання покарань, інші підприємства, установи і організації, створені для забезпечення виконання завдань

Державної кримінально-виконавчої служби України [2]. Отже постає питання про розуміння правозастосовної і правоохоронної функції, яке їх змістовне наповнення?

Згідно Великому тлумачному словнику сучасної української мови під функцією розуміється робота кого-небудь, чого небудь, обов'язок, коло діяльності когось, чогось. Призначення, роль чого-небудь [3, с. 1552]. В свою чергу робота - це дія, за значенням робити. Процес, дія, функціонування. Робити – займатися якою-небудь справою, діяльністю [3, с.1228-1229].

У правознавстві під функціями держави розуміють основні напрями її діяльності, а виконання цих функцій є процесом, який здійснюється через державні органи та їх посадових осіб [4]. Характеризуючи правоохоронну функцію держави, Р.Я. Шай вказує на те, що критерієм виділення правоохоронних органів із загального масиву органів держави виступає коло завдань, за якими й визначають сукупність державних органів, покликаних їх виконувати [5]. У науці адміністративного права при аналізі правоохоронної функції теж виходять з того, що функції держави – саме напрями її діяльності, що реалізуються всіма державними органами [6].

Отже, щоб мати уявлення про органи і установи виконання покарань саме як про правоохоронні органи, необхідно з'ясувати, які ж напрями їх діяльності та коло їх завдань, тобто яке змістовне наповнення здійснюваних ними правозастосовної і правоохоронної функції? Відповідь на це питання можна знайти у відповідних нормативно-правових документах, які регулюють діяльність цих органів.

У Концепції реформування кримінальної юстиції України констатовано, що система органів, які традиційно називають "правоохоронними" створена як механізм переслідувань і репресій [7].

Діяльність органів та установ виконання покарань визначається, спрямовується і координується Міністерством юстиції України, яке формує політику у сфері виконання покарань, визначає її цілі, принципи, стратегію, основні форми і методи, здійснює розпорядчі, нормотворчі, правозастосовні, інтерпретаційні дії та операції, які можуть викликати правові наслідки.

Зокрема, одним із напрямків діяльності Міністерства юстиції визначено, реформування пенітенціарної системи та пробачії [8], складовою частиною чого стала затверджена 16 грудня 2022 року Кабінетом Міністрів України Стратегія реформування пенітенціарної системи України на період до 2026 року.

Ціллю державної політики Міністерства юстиції України у 2022-2024 роках є створення гуманістичної системи виконання покарань і для досягнення вказаної цілі були визначені основні завдання: 1. Визначення стратегічних напрямів реформування пенітенціарної системи України. 2. Індивідуалізація призначення покарань та розширення переліку видів покарань, альтернативних позбавленню волі, що сприятиме зменшенню кількості осіб у місцях несвободи, забезпечить виправлення правопорушників без ізоляції від суспільства та заощадить відповідні бюджетні кошти.

3. Впровадження дієвого інструментарію для зміни поведінки, виправлення та ресоціалізації осіб, які увійшли у конфлікт із законом (праця, корекційні та освітні програми), а також підтримка та допомога засудженим, які готуються до звільнення. 4. Створення належних умов тримання засуджених та ув'язнених шляхом реконструкції установ виконання покарань, будівництва нових сучасних слідчих ізоляторів у містах Львів і Київ та модельної установи виконання покарань. 5. Забезпечення функціонування прозорих та ефективних механізмів попередження і протидії катуванням та жорсткому поводженню в місцях позбавлення волі та попереднього ув'язнення. 6. Забезпечення розбудови IT-інфраструктури та цифровізації пенітенціарної системи, що передбачає, зокрема, удосконалення та наповнення Єдиного реєстру засуджених та осіб, взятих під варту, впровадження електронного моніторингу в пробації, систем планування та управління людськими ресурсами установ відбування покарань та слідчих ізоляторів. 7. Впровадження системи оцінки ризиків вчинення особою повторного злочину та ризиків порушення обов'язків в межах дострокового звільнення, яка ґрунтується на використанні машинного навчання та алгоритмів автоматизованих висновків (прогнозів), заснованих на результатах обробки великих структурованих масивів даних. 8. Забезпечення належного медичного обслуговування в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах відповідно до національних та міжнародних стандартів [9].

Правоохоронна функція знаходить своє втілення й у тому, що заступник Міністра юстиції України серед безлічі інших повноважень «визначає основні напрями діяльності міжрегіональних управлінь з питань виконання кримінальних покарань та пробації Міністерства, уповноважених органів з питань пробації, установ виконання покарань, слідчих ізоляторів, воєнізованих формувань, закладів охорони здоров'я, підприємств установ виконання покарань, інших підприємств, установ та організацій, утворених для забезпечення виконання завдань Державної кримінально-виконавчої служби» [10].

Структурним підрозділом Міністерства юстиції України є відділ по роботі з системою Державної кримінально-виконавчої служби. Основними завданнями відділу є: 1. Участь в межах повноважень у формуванні та реалізації державної політики у сфері виконання кримінальних покарань та пробації. 2. Забезпечення взаємодії Міністерства з Департаментом з питань виконання кримінальних покарань, державними установами «Центр пробації», «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України», «Генеральна дирекція Державної кримінально-виконавчої служби України» та міжрегіональними управліннями з питань виконання кримінальних покарань Міністерства юстиції, установами виконання покарань, слідчими ізоляторами, територіальними (міжрегіональними) воєнізованими формуваннями та навчальними закладами Державної кримінально-виконавчої служби України, у тому числі шляхом здійснення обміну інформацією між Міністерством та органами і установами

ДКВС України. 3. Забезпечення координації діяльності органів і установ ДКВС України відповідно до завдань, покладених на Відділ. 4. Забезпечення взаємодії з міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, установами та організаціями, науковими та навчальними закладами з питань формування та реалізації державної політики у сфері виконання кримінальних покарань та пробації. 5. Здійснення міжнародного партнерства у сфері виконання кримінальних покарань та пробації. 6. Виконання окремих доручень керівництва Міністерства з питань, що стосуються взаємодії Міністерства з органами і установами ДКВС України [11].

У складі Міністерства юстиції є відділ внутрішньої безпеки Державної кримінально-виконавчої служби України і органів юстиції, який теж виконує правоохоронну функцію, виходячи з його основних завдань, а це: 1. Запобігання, виявлення та припинення кримінальних та інших правопорушень у всіх сферах діяльності Міністерства, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Міністерства, а також органів та осіб, діяльність яких спрямовує та координує Міністр, у тому числі суб'єктів, які здійснюють діяльність у сферах, в яких Міністерство реалізує державну політику, а також установ та організацій, утворених для забезпечення виконання завдань ДКВС України (далі – органи юстиції). 2. Запобігання проникненню на службу в ДКВС України та органи юстиції осіб, які мають злочинні або корисливі наміри. 3. Участь у забезпеченні належної діяльності Міністерства. 4. Здійснення системного аналізу стану справ в органах юстиції із дотриманням законодавства під час виконання завдань. 5. Координація діяльності структурних підрозділів внутрішньої безпеки органів і установ ДКВС України. 6. Організація заходів із перевірок органів та установ ДКВС України, органів пробації та всіх інших органів юстиції з питань дотримання законодавства під час виконання завдань. 7. Проведення аналізу ефективності заходів, що вживаються для протидії правопорушенням. 8. Узагальнення практики застосування законодавства з питань, що належать до компетенції Відділу, та внесення в установленому порядку керівництву Міністерства пропозицій щодо його удосконалення. 9. Участь у проведенні службових розслідувань за фактами вчинених правопорушень посадовими особами ДКВС України, органів пробації та інших органів юстиції, виявлення причин та умов, що їм сприяли, вжиття заходів щодо їх усунення [12].

Серед структурних підрозділів Міністерства юстиції України є й управління пенітенціарних інспекцій, основними завданнями якого є: 1. Участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері виконання кримінальних покарань в органах і установах Державної кримінально-виконавчої служби України. 2. Організація та забезпечення внутрішнього контролю за станом ефективності діяльності органів і установ ДКВС України та дотриманням вимог законодавства під час виконання і відбування кримінальних покарань в органах і установах ДКВС України, а також під час тримання в слідчих ізоляторах. 3. Організація та

забезпечення здійснення інспектувань органів і установ ДКВС України щодо ефективності їх діяльності та дотримання вимог чинного законодавства та міжнародних стандартів під час виконання і відбукання кримінальних покарань, а також під час тримання у слідчих ізоляторах. 4. Підготовка звітів за результатами здійснених інспектувань з рекомендаціями щодо усунення виявлених порушень та недоліків. 5. Організація та участь у проведенні службових розслідувань за фактами надзвичайних подій, порушень вимог чинного законодавства під час виконання і відбукання кримінальних покарань, а також під час тримання у слідчих ізоляторах [13].

Стаття 1 Закону України «Про державну кримінально-виконавчу службу України» містить положення, згідно з яким на Державну кримінально-виконавчу службу України покладається завдання щодо здійснення державної політики у сфері виконання кримінальних покарань [2]. Міністерство юстиції України визначило, що до основних завдань Державної кримінально-виконавчої служби України відносяться: 1) реалізація державної політики у сфері виконання кримінальних покарань та пробації, за допомогою визначення основних напрямів діяльності міжрегіональних територіальних органів з питань виконання кримінальних покарань Міністерства юстиції України, установ виконання покарань, слідчих ізоляторів, воєнізованих формувань, навчальних закладів, підприємств установ виконання покарань, інших підприємств, установ та організацій, утворених для забезпечення виконання завдань Державної кримінально-виконавчої служби України; 2) внесення пропозицій щодо забезпечення формування державної політики у сфері виконання кримінальних покарань та пробації; 3) забезпечення формування системи наглядових, соціальних, виховних та профілактичних заходів, які застосовуються до засуджених та осіб, узятих під варту; 4) контроль за дотриманням прав людини і громадянина, вимог законодавства щодо виконання і відбукання кримінальних покарань, реалізацією законних прав та інтересів засуджених та осіб, узятих під варту.

Державна кримінально-виконавча служба України відповідно до покладених на неї завдань: 1) узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до її компетенції, розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України та Кабінету Міністрів України, нормативно-правових актів міністерств та в установленому порядку подає їх Міністрові юстиції України; 2) аналізує результати діяльності органів і установ, готує на їх основі та подає Міністрові юстиції України пропозиції щодо підвищення ефективності функціонування органів і установ; 3) забезпечує виконання державних цільових програм розвитку органів і установ; 4) бере участь у розробленні та виконанні державних комплексних програм протидії злочинності; 5) організовує та контролює виконання вироків суду та інших судових рішень і застосування передбачених законом засобів виправлення засуджених; 6) забезпечує дотримання вимог законо-

давства в органах і установах; 7) забезпечує здійснення заходів стосовно запобігання вчиненню кримінальних правопорушень і дисциплінарних проступків засудженими та особами, узятими під варту, а також заходів щодо них для припинення кримінальних правопорушень і дисциплінарних проступків; 8) забезпечує виявлення кримінальних правопорушень, учинених в органах і установах; 9) організовує здійснення контролю за поведінкою осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням; 10) забезпечує контроль за організацією охорони установ виконання покарань, слідчих ізоляторів, дотриманням правопорядку та забезпеченням безпеки в них; 11) організовує забезпечення безпеки осіб, які тримаються в установах виконання покарань і слідчих ізоляторах, підрозділами таких установ та слідчих ізоляторів; 12) організовує і контролює оперативно-розшукову діяльність органів і установ виконання покарань та слідчих ізоляторів, налагоджує взаємодію з органами, до складу яких входять підрозділи, що провадять таку діяльність; 13) здійснює довідково-інформаційне та методичне забезпечення органів і установ; 14) забезпечує функціонування власної системи внутрішньої безпеки; 15) здійснює управління об'єктами державної власності; 16) організовує облік та реєстрацію засуджених та осіб, узятих під варту; 17) визначає вид установи виконання покарань, у якій відбуватимуть покарання засуджені до позбавлення волі; 18) здійснює розподіл засуджених, переводить їх та осіб, узятих під варту, з однієї установи до іншої; 19) здійснює видачу осіб (екстрадицію), а також прийом громадян України, засуджених за кордоном, для відбування покарання на території України та передачу іноземців, засуджених судами України, для відбування покарання за кордоном, забезпечує транзитне перевезення через територію України осіб, узятих під варту, або засуджених згідно із законами та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України; 20) забезпечує виконання актів амністії та помилування, проводить перевірки дотримання органами і установами вимог нормативно-правових актів, які регламентують порядок оформлення матеріалів до клопотання про помилування; 21) організовує проведення соціально-виховної та психологічної роботи із засудженими, залучає до її проведення представників релігійних і благодійних організацій, громадських об'єднань, творчих спілок, фізичних осіб; 22) сприяє спостережним комісіям та громадським об'єднанням у здійсненні громадського контролю за дотриманням прав і законних інтересів засуджених під час виконання кримінальних покарань; 23) організовує у взаємодії із Міністерством освіти і науки України професійно-технічне і загальноосвітнє навчання засуджених та надання освітніх послуг особам, узятим під варту; 24) організовує проведення медичної практики, здійснення санітарно-епідеміологічного нагляду, медичного контролю за станом здоров'я засуджених та осіб, узятих під варту, надання їм медичної допомоги, забезпечує належний санітарно-епідемічний стан в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах і на їх території;

25) взаємодіє з органами державної влади, органами місцевого самоврядування та громадськими об'єднаннями щодо підготовки засуджених до звільнення з установ виконання покарань; 26) організовує залучення засуджених до суспільно корисної оплачуваної праці; 27) здійснює державний нагляд за безпечним веденням робіт персоналом органів і установ, засудженими та особами, узятими під варту; 28) установлює і підтримує зв'язки з міжнародними організаціями, у встановленому законодавством порядку укладає угоди з відповідними органами іноземних держав про співробітництво у сфері виконання кримінальних покарань, протидії злочинності та з інших питань, що належать до компетенції Державної кримінально-виконавчої служби України; 29) здійснює розгляд звернень громадян та юридичних осіб з питань, пов'язаних із діяльністю Державної кримінально-виконавчої служби України; 30) забезпечує виконання завдань, визначених Законом України «Про пробацію»; 31) здійснює інші повноваження, визначені законом [14].

У структуру Державної кримінально-виконавчої служби, як її органи, з відповідним визначенням основних напрямків їх роботи і завдань, управлінських, правозастосовних, адміністративно-господарських функцій входять Департамент з питань виконання кримінальних покарань, державні установи «Центр пробації», «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України», «Генеральна дирекція Державної кримінально-виконавчої служби України».

Так, Департамент з питань виконання кримінальних покарань є міжрегіональним територіальним органом Міністерства юстиції з питань виконання кримінальних покарань. Діяльність Департаменту спрямовується та координується заступником Міністерства юстиції України відповідно до розподілу обов'язків. Департамент реалізує повноваження Мініюсту в сфері виконання кримінальних покарань. До основних завдань цього органу відносяться: контроль та моніторинг за дотриманням прав людини і громадянина, вимог законодавства щодо виконання і відбування кримінальних покарань, реалізації законних прав та інтересів засуджених та осіб, узятих під варту; організація забезпечення безпеки осіб, які тримаються в установах виконання покарань і слідчих ізоляторах, підрозділами таких установ та слідчих ізоляторів; здійснення охорони засуджених, осіб, узятих під варту, під час медичного обстеження і лікування в територіальних закладах охорони здоров'я; визначення виду установи виконання покарань, у якій відбуватимуться покарання засуджених до позбавлення волі, здійснення розподілу, проведення їх та осіб, узятих під варту, з однієї установи до іншої; видачі осіб (екстрадиції), а також прийому громадян України, засуджених за кордоном, для відбування покарання на території України та передачу іноземців, засуджених судами України, для відбування покарання за кордоном, забезпечення транзитного перевезення через територію України осіб, узятих під варту, або засуджених згідно із законами та міжнародними договорами України, згода на

обов'язковість яких надана Верховною Радою України; організація процесу позитивних змін засуджених, їх свідоме відновлення в соціальному статусі повноправного члена суспільства; повернення до самостійного загальноприйнятого соціально-нормативного життя в суспільстві (ресоціалізація); організація проведення соціально-виховної та психологічної роботи із засудженими, які відбувають покарання в установах виконання покарань, залучення до її проведення представників релігійних і благодійних організацій, громадських об'єднань, творчих спілок, фізичних осіб; забезпечення виконання актів амністії та помилування; організація загальноосвітнього та професійно-технічного навчання засуджених в установах виконання покарань; впровадження міжнародних стандартів та передового досвіду у сфері дотримання прав людини і громадянина [15].

Хоча Міністерство юстиції України і вказує, що в коло діяльності Державної кримінально-виконавчої служби України, його функцією, є забезпечення завдань, визначених Законом України «Про пробацію», але потрібно звернути увагу на те, що у ст. 6 Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу», яка визначає структуру і чисельність ДКВС не вказується, що служба пробації є її структурним підрозділом. Діяльність пробації врегульована на рівні закону і підзаконних нормативно-правових актів.

Згідно із Законом України «Про пробацію» метою пробації є забезпечення безпеки суспільства шляхом виправлення засуджених, запобігання вчиненню ними повторних кримінальних правопорушень та забезпечення суду інформацією, що характеризує обвинувачених, з метою прийняття судом рішення про міру їхньої відповідальності.

Завданнями пробації є: підготовка досудових доповідей щодо обвинувачених; здійснення нагляду за засудженими до покарань у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, громадських робіт, виправних робіт, особами, яким покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк замінено покаранням у виді громадських робіт або виправних робіт, особами, звільненими від відбування покарання з випробуванням, звільненими від відбування покарання вагітними жінками і жінками, які мають дітей віком до трьох років; виконання певних видів покарань, не пов'язаних з позбавленням волі; направлення засуджених до обмеження волі для відбування покарання до виправних центрів; реалізація пробаційних програм стосовно осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням; проведення соціально-виховної роботи із засудженими; здійснення заходів з підготовки осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, до звільнення; реалізація інших заходів, спрямованих на виправлення засуджених та запобігання вчиненню ними повторних кримінальних правопорушень [16].

На сайті Державної кримінально-виконавчої служби України міститься інформація, що у її управлінську структуру входить Державна установа «Центр пробації». Державну установу «Центр

пробації» було створено відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2017 року №655-р «Про утворення державної установи «Центр пробації», підпункту 13.1 пункту 12 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02 липня 2014 року № 228. Положення про ДУ «Центр пробації» затверджено наказом Міністерства юстиції України від 28.12.2017 № 4322/5 «Про утворення Державної установи «Центр пробації». Відповідно до вказаного положення, ДУ «Центр пробації» є неприбутковою державною установою, створеною для забезпечення виконання завдань Державної кримінально-виконавчої служби України з питань пробації і безпосереднього спрямування та координації діяльності уповноважених органів з питань пробації, що належить до сфери управління Мін'юсту. Діяльність Центру пробації спрямовується та координується заступником Міністра юстиції України відповідно до розподілу обов'язків. Основними завданнями Центру пробації, які не зовсім співпадають із завданнями пробації, визначеними Законом України «Про пробацію», є: організаційно-методичне та практичне забезпечення завдань пробації відповідно до принципів, закріплених законодавством про пробацію; здійснення наглядової пробації, соціально-виховної роботи із засудженими, до яких застосовано пробацію, забезпечення судів інформацією, що характеризує обвинувачених (досудові доповіді); виконання кримінальних покарань у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, громадських робіт, виправних робіт; здійснення контролю за виконанням покарання у виді штрафу; здійснення нагляду за особами, звільненими від відбування покарання з випробуванням, а також звільненими від відбування покарання вагітними жінками і жінками, які мають дітей віком до трьох років; забезпечення направлення засуджених до обмеження волі, які на час винесення вироку не перебували під вартою, до кримінально-виконавчих установ відкритого типу; виконання адміністративних стягнень у виді громадських робіт та виправних робіт; організація підготовки до звільнення осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк; організація взаємодії та контролю за діяльністю уповноважених органів з питань пробації та розробка пропозицій щодо їх удосконалення і подальшого розвитку пробації в Україні з урахуванням міжнародних стандартів пробації; забезпечення взаємодії з міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, судами, установами та організаціями, науковими та навчальними закладами з питань реалізації завдань, визначених законодавством про пробацію; формування вимог до професії та кваліфікаційних характеристик персоналу Центру пробації, підрозділів уповноважених органів з питань пробації та підготовка пропозицій щодо його відбору та навчання; створення ефективної комунікації Центру пробації, уповноважених органів з питань пробації та громадськості, що базується на прин-

ципах прозорості, довіри та партнерської взаємодії; здійснення міжнародного партнерства у сфері пробації; складання проекту кошторису видатків на утримання Центру пробації, уповноважених органів з питань пробації з обґрунтуваннями та детальними розрахунками; підготовка пропозицій до паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання [17].

Наказом Міністерства юстиції України від 18.08.2017 року № 2649/5 було затверджено Типове положення про уповноважений орган з питань пробації. До основних завдань та функцій органу пробації належать: реалізація єдиної державної політики у сфері виконання кримінальних покарань та пробації; підготовка досудових доповідей щодо обвинувачених; виконання кримінальних покарань у виді штрафу, позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, громадських робіт, виправних робіт; здійснення нагляду за особами, звільненими від відбування покарання з випробуванням, звільненими від відбування покарання вагітними жінками і жінками, які мають дітей віком до трьох років; здійснення нагляду за засудженими до покарань у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, громадських робіт, виправних робіт, особами, яким покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк замінено покаранням у виді громадських робіт або виправних робіт; реалізація пробаційних програм стосовно осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням; проведення соціально-виховної роботи із засудженими, до яких застосовано пробацію; визначення оцінки ризиків вчинення повторного кримінального правопорушення; реалізація заходів, спрямованих на виправлення засуджених та запобігання вчиненню ними повторних кримінальних правопорушень; здійснення заходів з підготовки осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, до звільнення; направлення засуджених до обмеження волі для відбування покарання до виправних центрів; взаємодія з органами місцевого самоврядування, з громадськими об'єднаннями та благодійними організаціями, які можуть бути залучені до здійснення соціально-виховної роботи із засудженими; взаємодія з державними органами влади та органами місцевого самоврядування з питань підготовки осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, до звільнення; виконання адміністративних стягнень у вигляді виправних робіт, громадських робіт та суспільно корисних робіт; виконання актів амністії та помилування; визначення спільно з органами місцевого самоврядування видів громадських робіт, суспільно корисних робіт та переліку об'єктів, на яких вони виконуються; контроль за правильністю і своєчасністю відрахувань із заробітку засуджених та притягнутих до адміністративної відповідальності у виді виправних робіт і перерахування відрахованих сум у дохід держави; організація проведення першочергових заходів з виявлення засуджених, місцезнаходження яких невідоме; направлення до суду по-

дань про вирішення питань щодо подальшого відбування засудженими покарання або звільнення від нього; направлення матеріалів про притягнення до кримінальної відповідальності засуджених осіб, які ухиляються від відбування покарання у виді штрафу, позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, громадських та виправних робіт; направлення матеріалів для відповідного реагування стосовно власників підприємств, установ, організацій або уповноважених ними органів, які не виконують судові рішення; залучення волонтерів пробації до здійснення нагляду за засудженими та проведення з ними соціально-виховної роботи; забезпечення дотримання прав і свобод людини під час виконання судових рішень; надання роз'яснень з питань, що належать до компетенції органу пробації; забезпечення в установленому порядку розгляду звернень громадян, запитів на отримання публічної інформації, запитів і звернень народних депутатів України; взаємодія з державними органами, органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями з питань реалізації завдань, визначених законодавством про пробацію; здійснення інших функцій в межах повноважень органу пробації [18].

Слід нагадати, що у статті 2 Закону України «Про державний захист працівників судів і правоохоронних органів, до правоохоронних органів віднесені і слідчі ізолятори. У Положенні про державну установу «Київський слідчий ізолятор» сказано, що Київський слідчий ізолятор є державною установою, яка входить до складу Державної кримінально-виконавчої служби України. Слідчий ізолятор є установою закритого типу та відповідно до діючого законодавства здійснює правозастосовні та правоохоронні функції.

Основними завданнями слідчого ізолятора є: 1) організація тримання осіб, щодо яких як запобіжний захід обрано взяття під варту або до яких застосовано тимчасовий чи екстрадиційний арешт та засуджених, вироки щодо яких не набрали законної сили і щодо яких як запобіжний захід обрано тримання під вартою, а також виконання покарань у виді позбавлення волі на певний строк засуджених осіб, які залишені для роботи з господарського обслуговування та засуджених до арешту; 2) дотримання прав людини і громадянина, реалізація законних прав та інтересів засуджених і осіб, узятих під варту, вимог законодавства щодо виконання і відбування кримінальних покарань.

Слідчий ізолятор відповідно до покладених на нього завдань: 1) забезпечує виконання актів амністії та помилування, нормативно-правових актів з питань, що належать до компетенції, а також вироків, постанов і ухвал судів; 2) здійснює у порядку, визначеному нормативно-правовими актами, приймання осіб, узятих під варту, і засуджених, їх розміщення у камерах згідно із встановленими вимогами роздільного тримання та нормами площі, а також звільнення осіб з-під варти та за наявності підстав, встановлених діючим законодавством; 3) організує та здійснює охорону, належну ізоляцію та постійний нагляд за особами,

взятими під варту, і засудженими, а також будівництво, встановлення, використання та експлуатацію інженерно-технічних засобів охорони; здійснювати заходи щодо розшуку осіб, які вчинили втечу; 4) створює належні умови для тримання засуджених і осіб, узятих під варту, їх комунально-побутового забезпечення; 5) забезпечує виконання кримінальних покарань у виді позбавлення волі на певний строк щодо засуджених, залишених для роботи з господарського обслуговування слідчого ізолятора, та засуджених до арешту, застосування до них передбачених законом заходів впливу з метою виправлення і ресоціалізації; 6) забезпечує правопорядок, додержання вимог режиму, правил внутрішнього розпорядку у слідчому ізоляторі і на прилеглий до нього територію та вимагає від засуджених і осіб, узятих під варту, інших осіб виконання ними обов'язків, установлених законом; 7) забезпечує безпеку засуджених і осіб, узятих під варту, персоналу та інших осіб, які перебувають на території слідчого ізолятора; 8) припиняє адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений законодавством порядок і умови виконання та відбування кримінальних покарань; запобігає вчиненню кримінальних правопорушень та дисциплінарних проступків у слідчому ізоляторі; приймає і реєструє заяви та повідомлення про кримінальні правопорушення і події, своєчасно приймає щодо них рішення; 9) здійснює дії та проводить заходи, у тому числі процесуальні, в межах повноважень, визначених Кримінально-виконавчим, Кримінальним, Кримінальним процесуальним кодексами та законами України; 10) здійснює безперервний контроль за станом оперативної обстановки у слідчому ізоляторі, виявляє причини та умови, що сприяють її ускладненню, а також усунення наслідків надзвичайних подій; 11) здійснює оперативно-розшукову діяльність відповідно до Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» та інших нормативно-правових актів, взаємодію з правоохоронними органами та громадськими об'єднаннями у питаннях протидії злочинності; забезпечує надійне зберігання спеціальної та оперативної техніки, зброї, боєприпасів та спеціальних засобів, дотримання пропускового режиму; 12) взаємодіє із судами системи судоустрою України та органами прокуратури, іншими правоохоронними органами, органами державної влади, місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, державними і громадськими об'єднаннями у питаннях додержання законності, порядку та умов тримання осіб, узятих під варту, і засуджених; 13) здійснює переміщення осіб, узятих під варту, і засуджених у режимних корпусах та на території слідчого ізолятора, під час виводу на господарські роботи, приміщення їх в заклади охорони здоров'я, а також на обмінний пункт залізничної станції для обміну з плановими залізничними вартами Національної гвардії України; 14) надає спеціально обладнані приміщення, що розташовані на території слідчого ізолятора, для проведення слідчих дій, амбулаторних судово-психіатричних та інших експертиз; здійснює вивід осіб, узятих під варту, і засуджених з камер

до слідчих прокурорів, осіб, які мають право ви-клику, а також на побачення із захисниками, роди-чами та іншими особами; 15) у разі створення на території слідчого ізолятора дільниць (секторів) забезпечує їх належне функціонування; 16) забез-печує додержання законодавства з охорони праці та навколишнього середовища, санітарно-епіде-міологічного нагляду і правил пожежної безпеки; 17) забезпечує в межах своїх повноважень реалі-зацію державної політики щодо охорони держав-ної таємниці, здійснює в установленому порядку контроль за станом охорони та збереження дер-жавної таємниці у слідчому ізоляторі; 18) створює належні умови для надання медичної допомоги засудженим та особам, узятим під варту; 19) за-безпечує проведення соціально-виховної та пси-хологічної роботи із засудженими, залучає до її проведення представників творчих спілок, гра-мадських об'єднань і релігійних організацій, тру-дових колективів; у взаємодії з місцевими ор-ганізаціями виконавчої влади, органами місцевого са-моврядування та підпорядкованими їм органами управління освітою забезпечує професійно-техні-чне та загальноосвітнє навчання з особами, які тримаються у слідчому ізоляторі, у тому числі не-повнолітніми, проводить з ними культурно-ма-сову роботу; молодим громадянам (віком від 14 до 35 років) надає право на отримання психолого-пе-дагогічної допомоги від спеціалістів центрів соці-альних служб для сім'ї, дітей та молоді; 20) в ме-жах компетенції здійснює заходи з територіальної оборони та цивільного захисту персоналу слід-чого ізолятора; забезпечує у межах повноважень, передбачених законом, виконання завдань мобі-лізаційної підготовки та мобілізаційної готовно-сті; підтримує готовність сил та засобів до стабіль-ної роботи в умовах воєнного та надзвичайного стану, а також надзвичайних ситуацій; здійснює протипожежні та протиепідемічні заходи, перед-бачені державними стандартами, нормами і пра-вилами; 21) забезпечує згідно з законодавством правовий, соціальний захист, особисту безпеку та організацію охорони здоров'я персоналу слідчого ізолятора і членів їх сімей, створення їм необхід-них житлово-побутових умов, умов для несення служби та відпочинку; 22) забезпечує персонал слідчого ізолятора спеціальними засобами індиві-дуального захисту та засобами активної оборони з метою реалізації гарантій його особистої без-пеки; 23) організує професійну підготовку персо-налу слідчого ізолятора, спеціальну підготовку до дій в умовах, пов'язаних із застосуванням фізич-ної сили, спеціальних засобів і зброї, а також на-данням першої медичної допомоги потерпілим; забезпечує контроль за виконанням персоналом слідчого ізолятора правил носіння встановленої форми одягу; 24) вирішує за участю уповноваже-них органів з питань пробації, центрів зайнятості державної служби зайнятості та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самовряду-вання питання щодо надання допомоги особам, звільненим з місць позбавлення волі, в їх трудо-вому і побутовому влаштуванні [19].

Згідно із Законом України «Про Державну кри-мінально-виконавчу службу України» до її струк-

турних підрозділів, які виконують правозастосо-вні і правоохоронні функції, належать воєнізовані формування. Положення про територіальне (між-регіональне) воєнізоване формування Державної кримінально-виконавчої служби України було зат-верджене наказом Міністерства юстиції 06.02 2017 року № 292/5. Даний Підрозділ призначе-ний для охорони об'єктів Державної кримінально-виконавчої служби України, запобігання і припи-нення дій, що дезорганізують роботу установ ви-конання покарань і слідчих ізоляторів, а також здійснює заходи щодо запобігання та припинення злочинів терористичної спрямованості, виконує інші завдання і функції. У Положенні дається пе-релік основних завдань і функцій цього воєнізова-ного формування. До основних завдань відно-сяться: 1. Запобігання і припинення дій, що дезор-ганізують роботу установ виконання покарань і слідчих ізоляторів, інших злочинів на об'єктах Державної кримінально-виконавчої служби Укра-їни та здійснення їх охорони. 2. Участь у заходах щодо забезпечення режиму та його основних ви-мог в установах виконання покарань і слідчих ізо-ляторах. 3. Здійснення заходів щодо запобігання та припинення злочинів терористичної спрямова-ності на об'єктах ДКВС України.

До функцій Підрозділу, тобто в коло його дія-льності, входять 1. Запобігання та припинення злочинів терористичної спрямованості на об'єк-тах Державної кримінально-виконавчої служби України, у тому числі у рамках антитерористичної операції, що проводиться Антитерористичним центром або координаційною групою при відпові-дному регіональному органі Служби безпеки Ук-раїни відповідно до Закону України «Про боро-тьбу з тероризмом». 2. Участь у заходах щодо роз-шуку і затримання засуджених і осіб, узятих під варту, які вчинили втечу з-під варті або самовіль-но залишили місце відбування покарання. 3. Виконання заходів, передбачених уведенням над-звичайного чи воєнного стану, режиму особливих умов у районі розташування об'єктів Державної кримінально-виконавчої служби України у випад-ках стихійного лиха, епідемій, аварій важливих для життєзабезпечення систем, масових завору-шень, проявів групової непокори засуджених і осіб, узятих під варту, в разі нападу (у тому числі збройного) або виникнення реальної загрози та-кого нападу на об'єкти Державної кримінально-виконавчої служби України, припинення групових протиправних дій засуджених і осіб, узятих під варту, та ліквідації їх наслідків. 4. Участь у від-січі збройній агресії проти України та охороні чле-нів Кабінету Міністрів України в умовах воєнного стану. 5. Спільно з Збройними Силами України, ор-ганізаціями військового управління, з'єднаннями та іншими підпорядкованими складовими силами оборони держави беруть участь в охороні та пере-міщенні військовополонених, захоплених у ході бойових дій з підрозділами збройних сил росії. 6. Участь в організації переміщення особливо небез-печних засуджених та засуджених до довічного позбавлення волі до місць відбування покарань. 7. Участь у заходах з організації охорони об'єктів Державної кримінально-виконавчої служби Укра-

їни. 8. Організація і проведення навчань, практичних тренувань особового складу груп швидкого реагування установ виконання покарань і слідчих ізоляторів. 9. Сприяння оперативним підрозділам Департаменту виконання покарань, міжрегіональним управлінням, установам виконання покарань і слідчим ізоляторам у проведенні оперативно-розшукових заходів. 10. Проведення оглядів і обшуків території житлової та виробничої зон, речей засуджених і осіб, узятих під варту, оглядів інших осіб та їх речей, транспортних засобів, які знаходяться на території об'єктів Державної кримінально-виконавчої служби України, на якій встановлені режимні вимоги, а також вилучення заборонених речей і документів. 11. Забезпечення правопорядку, додержання законодавства України та інших нормативно-правових актів щодо порядку виконання і відбування покарання в установах виконання покарань і слідчих ізоляторах та на прилеглий до них території. 12. Забезпечення безпеки засуджених і осіб, узятих під варту, персоналу і громадян, які перебувають на об'єктах Державної кримінально-виконавчої служби України [20].

Таким чином, проведений дайджест нормативно-правового регулювання напрямків і основних завдань у діяльності органів і установ виконання покарань через звертання до вище цитованих нормативно-правових актів дає розуміння того, що правозастосовні і правоохоронні функції органів і установ виконання покарань (як на рівні керівних, управлінських структур, так і на рівні низової ланки) є невідмінними, постійними і всеосяжними, стратегічно спрямовані на виконання покарань.

У правознавстві звертається увага на те, що у герменевтичному сенсі розкриття змісту правоохоронної функції поєднано із розумінням співвідношення правоохоронної та каральної функції [21].

Сутність виконання покарань, як нами було доведено чверть сторіччя назад, є реалізація кари, застосування державного примусу до засуджених, обмеженні їх прав і свобод. Виконання покарань знаходить свій прояв у кримінально-виконавчій діяльності [22].

Кримінально-виконавча діяльність, як небезпідставно вважає А.О. Осауленко, є специфічним різновидом правоохоронної діяльності і вона характеризується наступними ознаками: а) здійснюється у сфері кримінально-виконавчого права та деяких інших галузей права; б) здійснюється переважно фахівцями у галузі права; в) спрямовується на організацію діяльності персоналу кримінально-виконавчої системи та засуджених; г) її метою є упорядкування правових відносин, які виникають при виконанні та відбуванні кримінальних покарань; г) чітко регламентована нормами права [23].

Висновки. Правоохоронна діяльність такої організаційної структури, як система органів і установ виконання покарань, через визначені у нормативно-правових актах сфери виконання покарань головні напрями і основні завдання знаходить свій прояв у правоохоронній функції, що дає розуміння спільного функціонального призна-

чення цих органів, є системо утворюючим критерієм для об'єднання їх у цілісну сукупність. Головним, провідним напрямом діяльності органів і установ виконання покарань, який надає якісної визначеності їх діяльності, є врегульована законами і підзаконними нормативно-правовими актами кримінально-виконавча (каральна) діяльність, синонімом якої є правоохоронна діяльність, спрямована на застосування державного примусу для виконання вироків судів. Лише звертання до нормативно-правових приписів у частині визначення напрямів і основних завдань органів і установ виконання покарань дає чітке уявлення про коло їх діяльності, про здійснення у межах унормованих повноважень правозастосовної і правоохоронної функцій.

Бібліографічні посилання

1. Закон України «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text> (дата звернення 18.02.2024).
2. Закон України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2713-15#Text> (дата звернення 18.02.2024).
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови /Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. Київ: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
4. Дубинський І.Ю. Класифікаційні особливості функцій держави. URL: https://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/4_2019/4.pdf (дата звернення 17.02.2024).
5. Шай Р.Я. Правоохоронна функція держави: теоретико-практичні аспекти. Автореф. дис. канд юрид наук. 12.00.01 Львів, 2012. 20 с. URL: <https://ena.lpnu.ua/bitstreams/16f15bc0-d71e-410d-b32f-0653794289e3/download> (дата звернення 18.02.2024).
6. Белов Д.М., Белова М.В. Правоохоронна функція держави: роль та місце органів прокуратури. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2023/06/4.pdf> (дата звернення 18.02.2024).
7. Концепція реформування кримінальної юстиції України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/311/2008#Text> (дата звернення 18.02.2024).
8. Реформування пенітенціарної системи та пробації. URL: https://minjust.gov.ua/reforming_the_penitentiary_system_and_probation (дата звернення 18.02.2024).
9. План діяльності Міністерства юстиції України на 2022-2024 роки. URL: https://dostup.org.ua/request/119951/response/390615/attach/3/1%202022%202024.pdf?cookie_passthrough=1 (дата звернення 18.02.2024).
10. Висоцька Олена Володимирівна. Заступник Міністра юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/people/visotska-olena> (дата звернення 18.02.2024).
11. Відділ по роботі з системою Державної кримінально-виконавчої служби. URL: <https://minjust.gov.ua/m/viddil-po-roboti-z-sistemoyu-derjavnoi-kriminalno-vikonavchoi-slujbi>

(дата звернення 18.02.2024).

12. Відділ внутрішньої безпеки Державної кримінально-виконавчої служби України і органів юстиції. URL: <https://minjust.gov.ua/m/viddil-vnutrishnoi-bezpeki-derjavnoi-kriminalno-vikonavchoi-slujbi-ukraini-i-organiv-yustitsii> (дата звернення 18.02.2024).

13. Управління пенітенціарних інспекцій. URL: <https://minjust.gov.ua/m/upravlinnya-penitentsiarnih-inspektsiy> (дата звернення 18.02.2024).

14. Державна кримінально-виконавча служба. Основні завдання та функції. URL: <https://minjust.gov.ua/dkvs/about/functional> (дата звернення 19.02.2024).

15. Департамент з питань виконання кримінальних покарань. URL: <https://kvs.gov.ua/about-service/structure/dvcp/> (дата звернення 19.02.2024).

16. Закон України “Про пробацію”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text> (дата звернення 19.02.2024).

17. ДУ “Центр пробації”. URL: <https://kvs.gov.ua/about-service/structure/probation/> (дата звернення 19.02.2024).

18. Типове положення про уповноважений орган з питань пробації. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1030-17#Text> (дата звернення 20.02.2024).

19. Положення про державну установу «Київський слідчий ізолятор». URL: https://kvs.gov.ua/wp-content/uploads/2020/12/Polozhenia_KSIZO.pdf (дата звернення 19.02.2024).

20. Положення про територіальне (міжрегіональне) воєнізоване формування Державної кримінально-виконавчої служби України. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/385672_687338 (дата звернення 19.02.2024).

21. Головка О.М. Формування ліберальної концепції правоохорони в державно-правовій думці. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/29378b4a-cbea-42a3-a42e-36705cfd496f/content> (дата звернення 24.02.2024).

22. Степанюк А.Ф. Сущность исполнения наказания. Харьков: Фолио, 1999. 256 с.

23. Осауленко А.О. Органи і установи виконання покарань як суб'єкти здійснення правоохоронної діяльності. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/29378b4a-cbea-42a3-a42e-36705cfd496f/content> (дата звернення 20.02.2024).

References

1. Закон України «Про державні заходи протидії злочинам і правопорушенням в організації». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text> (дата звернення 18.02.2024).

2. Закон України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2713-15#Text> (дата звернення 18.02.2024).

3. Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy /Uklad. i holov. red. V.T. Busel. Kyiv: Irpin: VTF «Perun», 2005. 1728 s.

4. Dubynskyi I.Iu. Klyasyfikatsiini osoblyvosti funktsii derzhavy. URL: https://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/4_2019/4.pdf (дата звернення 17.02.2024).

5. Shai R.Ia. Pravookhoronna funktsiia derzhavy: teoretyko-praktychni aspekty. Avtoref. dys. kand yuryd nauk. 12.00.01 Lviv, 2012. 20 s. URL: <https://ena.lpnu.ua/bitstreams/16f15bc0-d71e-410d-b32f-0653794289e3/download> (дата звернення 18.02.2024).

6. Bielov D.M., Bielova M.V. Pravookhoronna funktsiia derzhavy: rol ta mistse orhaniv prokuratury. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2023/06/4.pdf> (дата звернення 18.02.2024).

7. Kontseptsiya reformuvannya kryminal'noyi yustytsiyi Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/311/2008#Text> (дата звернення 18.02.2024).

8. Reformuvannnia penitentsiarnoi systemy ta probatsii. URL: https://minjust.gov.ua/reforming_the_penitentiary_system_and_probation (дата звернення 18.02.2024).

9. Plan diialnosti Ministerstva yustytsii Ukrainy na 2022-2024 roky. URL: https://dostup.org.ua/request/119951/response/390615/attach/3/1%202022%202024.pdf?cookie_passthrough=1 (дата звернення 18.02.2024).

10. Vysotska Olena Volodymyrivna. Zastupnyk Ministra yustytsii Ukrainy. URL: <https://minjust.gov.ua/people/visotska-olena> (дата звернення 18.02.2024).

11. Vidil po roboti z systemoiu Derzhavnoi kryminalno-vykonavchoi sluzhby. URL: <https://minjust.gov.ua/m/viddil-po-roboti-z-sistemoyu-derjavnoi-kriminalno-vikonavchoi-slujbi> (дата звернення 18.02.2024).

12. Vidil vnutrishnoi bezpeky Derzhavnoi kryminalno-vykonavchoi sluzhby Ukrainy i orhaniv yustytsii. URL: <https://minjust.gov.ua/m/viddil-vnutrishnoi-bezpeki-derjavnoi-kriminalno-vikonavchoi-slujbi-ukraini-i-organiv-yustitsii> (дата звернення 18.02.2024).

13. Upravlinnia penitentsiarnykh inspektsii. URL: <https://minjust.gov.ua/m/upravlinnya-penitentsiarnih-inspektsiy> (дата звернення 18.02.2024).

14. Derzhavna kryminalno-vykonavcha sluzhba. Osnovni zavdannia ta funktsii. URL: <https://minjust.gov.ua/dkvs/about/functional> (дата звернення 19.02.2024).

15. Departament z pytan vykonannia kryminalnykh pokaran. URL: <https://kvs.gov.ua/about-service/structure/dvcp/> (дата звернення 19.02.2024).

16. Закон України “Про пробацію”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19#Text> (дата звернення 19.02.2024).

17. ДУ “Тсентр пробації”. URL: <https://kvs.gov.ua/about-service/structure/probation/> (дата звернення 19.02.2024).

18. Typove polozhennia pro upovnovazheniy orhan z pytan probatsii. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1030-17#Text> (дата звернення 20.02.2024).

19. Polozhennia pro derzhavnu ustanovu

«Kyivskyi slidchy i izoliator». URL: https://kvs.gov.ua/wp-content/uploads/2020/12/Polozhenia_KSIZO.pdf (data zvernennia 19.02.2024).

20. Polozhennia pro terytorialne (mizhrehionalne) voienizovane formuvannia Derzhavnoi kryminalno-vykonavchoi sluzhby Ukrainy. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/385672__687338 (data zvernennia 19.02.2024).

21. Holovko O.M. Formuvannia liberalnoi kontseptsii pravookhorony v derzhavno-pravovii dumtsi. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/29378b4a-cbea-42a3-a42e-36705cfd496f/content> (data zvernennia 24.02.2024).

22. Stepaniuk A.F. Sushchnost yspolneniia nakazaniia. Kharkov: Folyo, 1999. 256 s.

23. Osaulenko A.O. Orhany i ustanovy vykonannia pokaran yak subiekty zdiisnennia praookhoronnoi diialnosti. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/29378b4a-cbea-42a3-a42e-36705cfd496f/content> (data zvernennia 20.02.2024).

Stepaniuk A., Lukashevych S.

Meaningful filling of law enforcement and law enforcement functions bodies and institutions for the execution of punishments

Abstract. The article shows that current legislation gives grounds to classify penitentiary bodies and institutions as law enforcement agencies. The activities of penitentiary bodies and institutions which are organisationally part of the structure of the State Penitentiary Service are considered to be law enforcement activities, since the organisational structures and officials of these bodies perform law enforcement and law enforcement functions. The law enforcement and law enforcement functions of penal bodies and institutions are implemented in the area of execution of sentences. It is possible to understand the content of these functions by clarifying the directions and main tasks of penal bodies and institutions which are defined in the laws and by-laws regulating their activities.

Key words: penitentiary bodies and institutions, law enforcement, law enforcement function, directions and main tasks of penitentiary bodies and institutions, criminal executive activity.

Зразок для цитування:

Степанюк А., Лукашевич С. Змістовне наповнення правозастосовної і правоохоронної функцій органів та установ виконання покарань. Пропілеї права та безпеки: наук. журнал. Національний аерокосмічний університет імені М.С. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», 2024. №4. С. 40-50. DOI: 10.32620/pls.2024.4.05.